

2 0 2 2

SANSKRIT

(Honours Generic/Regular)

Paper : SKT-HG/RC-3016

[Basic Principles of Indian Medicine
System (Āyurveda)]

Full Marks : 80

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

UNIT—I

(Introduction to Indian Medicine System : Āyurveda)

(Marks : 20)

1. Answer any one of the following : 5

ভলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

- (a) What is the approximate time of the application of Āyurveda in Indian soil? What is the implication of the term 'Veda' in the word Āyurveda? Explain the term 'अप्' according to Āyurveda.

(2)

ভাৰতৰ মাটিত আয়ুৰ্বেদৰ ব্যৱহাৰৰ আনুমানিক সময় কি ?
আয়ুৰ্বেদ শব্দত থকা 'বেদ' পদটোৰ অৰ্থ কি ? আয়ুৰ্বেদ
অনুসৰি 'আয়ু' পদটোৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰা।

(b) Explain the terms 'হাৰীৰ' and 'স্বাস্থ্য'
according to Āyurveda.

আয়ুৰ্বেদ অনুসৰি 'শৰীৰ' আৰু 'স্বাস্থ্য'ৰ ধাৰণা দিয়া।

2. Write a short note on any one of the following : 5

তলৰ যি কোনো এটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা :

চৰকসংহিতা ; বাম্ভট।

3. Answer any one of the following : 10

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the subject matter of Āyurveda
and write a note on the salient features of
Āyurveda.

আয়ুৰ্বেদৰ বিষয়বস্তুৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু আয়ুৰ্বেদৰ
লক্ষণবোৰৰ বিষয়ে এটি টোকা আগবঢ়োৱা।

(b) Write an exhaustive note on the importance
of 'সুশ্ৰুতসংহিতা' in the field of Āyurveda.

আয়ুৰ্বেদৰ ক্ষেত্ৰখনত 'সুশ্ৰুতসংহিতা'ৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা।

(c) Discuss the eight components of Āyurveda.

আয়ুৰ্বেদৰ আঠটা অঙ্গৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

A23/233

(Continued)

(3)

UNIT—II

(Basic Principles of Āyurveda)

(Marks : 20)

4. Answer any one of the following : 5

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What is the status of পিত্ত in Āyurveda?
Name other two things of the same status.
Why these are considered as negative
elements?

আয়ুৰ্বেদত পিত্তৰ স্থান কি ? একে ধৰণৰ আৰু দুটা বিষয়
কি কি ? এইবিলাকক নেতিবাচক পদাৰ্থ হিচাপে কিয় ধৰা
হয় ?

(b) Write a short note on any one of the
following :

তলৰ যি কোনো এটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা :

ৰক্ত ; স্বেদ।

5. Answer any one of the following : 5

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What do you mean by ত্ৰিগুণ in Āyurveda?
Why those are called so?

আয়ুৰ্বেদত ত্ৰিগুণ বুলিলে কি বুজায় ? এইবোৰক গুণ বুলি
কিয় কোৱা হয় ?

A23/233

(Turn Over)

(b) Write a short note on any one of the following :

তলৰ যি কোনো এটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখাঁ :

রস ; নাড়ী।

6. Answer any one of the following :

10

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) Discuss the পঞ্চমহাভূত from Āyurvedic perspective.

আয়ুৰ্বেদ অনুসৰি পঞ্চমহাভূতৰ বিষয়ে আলোচনা আগবঢ়োৱাঁ।

(b) Explain the concept of ত্ৰয়োদশাগ্নি from the standpoint of Āyurveda.

আয়ুৰ্বেদৰ দৃষ্টিভঙ্গীৰে ত্ৰয়োদশাগ্নিৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱাঁ।

(c) Discuss the Āyurvedic understanding of lifestyle with a note on the role of preventive medicine in continuing a healthy life.

আয়ুৰ্বেদ অনুসৰি জীৱনচৰ্যা কি সেই বিষয়ে আলোচনা কৰাঁ আৰু সুস্থতাৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিৰোধমূলক ঔষধৰ ভূমিকা সম্বন্ধে এটা টোকা আগবঢ়োৱাঁ।

UNIT—III

(Dietetics, Nutrition and Treatment in Āyurveda)

(Marks : 20)

7. Answer any four from the following :

1×4=4

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখাঁ :

(a) What is the Āyurvedic name of dietetics?

জয়েটেটিক্ছক আয়ুৰ্বেদত কি বুলি কয় ?

(b) What is বস্তু?

বস্তু কি ?

(c) What is জাতকৰ্ম?

জাতকৰ্ম কি ?

(d) বাজীকৰণ is a method of _____.

(Fill in the blank)

_____ প্ৰাপ্তিৰ উপায় হল বাজীকৰণ।

(শূন্য স্থান পূৰ্ণ কৰাঁ)

(e) What is 'বমন' in Āyurvedic treatment?

আয়ুৰ্বেদ চিকিৎসাত 'বমন' শব্দটোৰ অৰ্থ কি ?

(f) How is purgation process used in Āyurveda?

আয়ুৰ্বেদত শোধন প্ৰক্ৰিয়া কিয় ব্যবহাৰ হয় ?

- (g) The book *Rāmāyaṇa / Gītā / Abhijñāna-śakuntalam* discusses the concept of right diet.

(Choose the correct answer)

‘ৰামায়ণ’ / ‘গীতা’ / ‘অভিজ্ঞানশকুন্তলম্’ কিতাপখনত সুখম আহাৰৰ বিষয়ে আলোচনা আছে।

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

- (h) What is पञ्चकर्म in Āyurveda?

আয়ুৰ্বেদত পঞ্চকৰ্ম বুলিলে কি বুজায় ?

8. Write short notes on any *three* of the following :

2×3=6

তলৰ যি কোনো তিনিটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা :

ৰক্তমৌল ; সংস্কাৰ ; রসায়ন ; পুঁস্বন ; নাস্য ; আয়ুৰ্বেদ।

9. Answer any *one* of the following :

10

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Write a note on *आहार* on the basis of *Āyurveda*.

আয়ুৰ্বেদৰ প্ৰেক্ষাপটত আহাৰ সম্বন্ধে আলোচনা আগবঢ়োৱা।

- (b) Discuss the basic principles of *Āyurvedic pharmacology*.

আয়ুৰ্বেদশাস্ত্ৰৰ ঔষধবিজ্ঞানৰ মূল নিয়মসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

UNIT—IV

(Important Medicinal Plants in Āyurveda)

(Marks : 20)

10. Answer any *six* of the following :

1×6=6

তলৰ যি কোনো ছয়টাৰ উত্তৰ লিখা :

- (a) Which one of the following has the best use in reducing stress?

Aśvagandhā / Nim / Haridrā

(Choose the correct answer)

তলৰ কোনবিধ গছে মানসিক ক্লান্তি দূৰ কৰাত আটাইতকৈ বেচি কাৰ্যকৰী হয় ?

অশ্বগন্ধা / নিম / হৰিদ্ৰা

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

- (b) *Guggulu* is used as a gum type resin.

(Write True or False)

গুগুলুক আঠাজাতীয় পদাৰ্থ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

- (c) Why the plant *Sarpagandha* is called so?

সৰ্পগন্ধাক কিয় এই নামেৰে অভিহিত কৰা হয় ?

- (d) Which medicinal plant is mostly used in *Āyurveda* for treating wounds in bones?

অস্থিৰ ক্ষত নিৰাময়ত ঘাইকৈ ব্যৱহাৰ হোৱা আয়ুৰ্বেদশাস্ত্ৰৰ ঔষধীয় গছজোপা কোনটো ?

(e) To treat cough and cold which plant provides medicine in Āyurveda?

আয়ুৰ্বেদ অনুসৰি চৰ্দি-কাহ দূৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত কোনজোপা গছে ঔষধৰ যোগান ধৰে ?

(f) Which one of the following is a succulent plant?

তলৰ কোনবিধ বসাল উদ্ভিদ ?

সহকাৰ / ঘৃতকুমারী / মেথি

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাচি উলিওৱা)

(g) Hing is used as an air purifier.

(Write True or False)

বায়ুশোধক হিচাপে হিং ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(h) Name the plant that is very often used for the treatment of hair in Āyurveda.

চুলিৰ চিকিৎসাত আয়ুৰ্বেদত প্ৰধানকৈ ব্যৱহাৰ হোৱা এজোপা গছৰ নাম লিখা।

(i) How many Chapters are there in the 'Sushrut-sंहita'?

'সুশ্ৰুতসংহিতা'ত থকা অধ্যায়ৰ সংখ্যা কিমান ?

(j) Which plant is primarily used as a rejuvenator in Āyurveda?

আয়ুৰ্বেদত শক্তি আহৰণৰ উৎস হিচাপে কোনজোপা গছক প্ৰধানকৈ ব্যৱহাৰ কৰা হয় ?

11. Write short notes on any two of the following :

2×2=4

তলৰ যি কোনো দুটাৰ বিষয়ে চমু টোকা লিখা :

ব্ৰাহ্মী ; অৰ্জুন ; আমলক ; সৰ্গন্ধা।

12. Answer any one of the following :

10

তলৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) Discuss the medicinal uses of the following plants :

তলৰ উদ্ভিদবোৰৰ ঔষধীয় ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা :

Lady Fern ; Peppermint ; Marigold ;

Blackberries.

(b) Assess the importance of the 'Sushrut-sंहita' as a handbook of medicinal plants.

ঔষধীয় গছৰ হস্তপুথি হিচাপে 'সুশ্ৰুতসংহিতা'ৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।
